

Підтримка позитивного клімату в групі як профілактика негативних явищ в студентському середовищі

Позитивний соціально-психологічний клімат в групі – одна із заслуг куратора та ознака довірливих і шанобливих стосунків, як між викладачем та студентами, так і серед самих студентів.

У дружньому, згуртованому колективі, де викладач з повагою ставиться до кожного студента, підтримує конструктивні стосунки з іншими викладачами і неагресивно, але твердо припиняє будь-які спроби насильства і знущань, випадки насильства трапляються рідко.

Кожен викладач може своїм особистим прикладом демонструвати негативне ставлення до насильства в будь-яких його проявах, поводити себе так, щоб підтримувати в групі здорові стосунки.

ПОРАДИ ВИКЛАДАЧАМ ЗІ СТВОРЕННЯ І ПІДТРИМКИ ПОЗИТИВНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ГРУПІ

- ❖ Для підтримки дисципліни і управління освітнім процесом використовуйте позитивний підхід: у міру можливості формулюйте правила поведінки і вимоги до студентів у формі «як треба», а не як «не треба» робити. Підкріплюйте конструктивну поведінку дітей зорозим контактом, схвальним кивком голови або посмішкою.
- ❖ Залучайте студентів до різних спільних справ, щоб кожен відчував свою причетність до вирішення загальних завдань: підготовки заходів, чергування, організації екскурсії, проведення акцій тощо. Заохочуйте участь сором'язливих і боязких підлітків. Давайте їм завдання, в яких вони зможуть реалізувати себе повною мірою і подолати сором'язливість. Підтримуйте бажання студентів допомагати одне одному у виконанні домашнього завдання, підготовці до контрольної роботи, тренуванні спортивних навичок.

- ❖ Акцентуйте важливість і цінність різноманіття (культурного, національного, релігійного), а також різних здібностей і умінь, смаків і уподобань, фізичних та інтелектуальних можливостей. Підкресліть, що всі люди в цілому і студенти даної групи зокрема, чимось відрізняються одне від одного, і саме це надає їм неповторність. За необхідності розкажіть про причини, за якими деякі діти ведуть себе не так, як інші, поясніть, що вони відчують труднощі в навчанні, мають обмеження щодо занять спортом через стан здоров'я...
- ❖ Не допускайте самі і припиняйте з боку інших будь-які глузування, образливі коментарі на адресу дітей, які мають особливі освітні потреби, особливості у фізичному чи розумовому розвитку, зовнішній вигляд, поведінку, менш успішні у навчанні або гірше розвинені фізично, сім'ї яких мають низький соціальний і матеріальний статус.
- ❖ Не протиставляйте студента колективу ні в позитивному, ані в негативному світлі. Не перехвалюйте дитину як найздібнішу, найрозумнішу, найвідповідальнішу, щоб не викликати до нього заздрості. Також не виокремлюйте студента як єдиного, хто не вирішив задачу, не пробіг дистанцію, не брав участі в заході, щоб не принизити його і не виставити на посміховисько. У групі не повинно бути «улюбленців» і тих, кому викладач явно не симпатизує.
- ❖ Не обговорюйте і не оцінюйте особистісні якості підлітка перед усією групою: не порівнюйте студентів, їхні здібності, вміння, досягнення, не обговорюйте їх недоліки й слабкі місця, щоб не провокувати глузування і знущання над ними. Заохочуйте співпрацю, а не суперництво.
- ❖ Своїм особистим прикладом демонструйте шанобливе ставлення до всіх членів колективу, пояснюйте студентам, як поводитися і спілкуватися з повагою до співрозмовника. Не залишайте без

уваги жодного випадку зневажливої поведінки або висловлювання, що принижує гідність людини через її стать, етнічне походження, національність, мову, релігійну приналежність, соціально-економічне становище, наявність інвалідності або захворювання, гендерну ідентичність.

- ❖ Використовуйте дисциплінарні заходи, які мають виховний, а не каральний характер. Якщо робите студенту зауваження, давайте характеристику вчинкам і можливим наслідкам, а не особистості. Обговорюйте те, що трапилося, не робіть узагальнень, що він/вона поводить так завжди. Це тільки закріплює негативну поведінку.
- ❖ Не притягуйте всю групу до колективної відповідальності за порушення дисципліни, провину окремого студента або його нездатність виконати колективне завдання.
- ❖ Студента, якого в групі не приймають, або того, хто систематично порушує дисципліну на заняттях, можна посадити поруч з упевненим в собі, таким, що має певний авторитет у одногрупників, і неагресивним однолітком. Не підсилюйте ізоляцію студента, саджаючи його окремо. Якщо активніший і агресивно налаштований студент постійно ображає свого тихого сусіда, розсадіть їх, не допускаючи закріплення такої поведінки.
- ❖ У групі, де є відторгнені студенти, під час проведення командних або групових заходів розподіляйте дітей заздалегідь, щоб не допустити ситуації, коли жодна команда не захоче прийняти їх до себе. У такій групі, за можливості, запобігайте змаганням і суперництву, щоб цих дітей не звинуватили у невдачі команди.
- ❖ Допоможіть «непопулярному» студенту засвідчити свою корисність для колективу. Залучіть його до участі в заходах, де він зможе реалізувати свої здібності. Спільна діяльність згуртовує колектив.

За матеріалами методичного посібника для педагогічних працівників «Попередження насильства у закладах освіти», – Київ: 2019.